

Okul Öncesi Çocuklarında Tablet Kullanımına Yönelik Anne Baba Tutumlarının İncelenmesi

Nurdoğan ÇEVİK¹

¹Eğitimci, nur125cevik06@gmail.com, ORCID: 0009-0007-3693-2378

Özet: Bu araştırma; okul öncesi çocuklarında tablet kullanımına yönelik anne baba tutumlarını incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Amaç doğrultusunda kişisel bilgi formu ve okul öncesi çocuklarında tablet kullanımına yönelik anne baba tutumları ölçeğinden oluşan veri toplanan aracı; Bursa Orhangazi ilçesinde 221 ebeveyne uygulanmıştır. Elde edilen veriler bilgisayar ortamında SPSS 22.0 istatistik programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda; anne babaların düşük düzeyde tutuma sahip oldukları belirlenmiştir. Araştırmada tablet kullanımına yönelik anne baba tutumları çocuğun yaşına göre incelenmiştir. Bu doğrultuda ele alınan değişkenlerin çocuğun yaşına göre farklılaşmadığı belirlenmiştir. Diğer bir ifade ile farklı yaşlardaki çocukların anne baba tutumları benzer düzeydedir. Anne babaların tablet kullanımına yönelik tutumlarından oyalama, fayda ve bilgi düzeylerinin eğitim düzeyine göre farklılık göstermediği belirlenmiştir. Lise ve lisans mezunu anne babaların ortaokul ve altı olanlara göre kontrol amaçlı tutumlarının yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Anne babaların tablet kullanımına yönelik tutumlarının çalışma durumlarına göre farklılık göstermediği belirlenmiştir. Bir diğer sonuç olarak anne babaların tablet kullanımına yönelik tutumların ebeveyn cinsiyetine, birliktelik durumuna, yaşa ve çocuğun kendine ait tablet sahipliğine göre farklılık göstermediği saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi, Tablet Kullanımı

Investigation of Parental Attitudes towards Tablet Use in Preschool Children

Abstract: This research; This study was conducted to examine parental attitudes towards tablet use in preschool children. In line with the purpose, the data collection tool consisting of a personal information form and a scale of parental attitudes towards tablet use in preschool children; It was applied to 221 parents in Bursa Orhangazi district. The obtained data were analyzed in computer environment by means of SPSS 22.0 statistical program. As a result of the research; It was determined that the parents had a low level of attitude. In the study, parental attitudes towards tablet use were examined according to the age of the child. In this direction, it was determined that the variables considered did not differ according to the age of the child. In other words, parental attitudes of children of different ages are similar. It was determined that distraction, benefit and knowledge levels of parents' attitudes towards tablet use did not differ according to education level. It was concluded that high school and undergraduate parents' attitudes towards control were higher than those of secondary school and below. It was determined that the attitudes of parents towards tablet use did not differ according to their working status. As another result, it was determined that parents' attitudes towards tablet use did not differ according to parental gender, cohabitation status, age, and the child's own tablet ownership.

Keywords: Preschool, Tablet Use

1. GİRİŞ

Geçmişte telefon sadece sözlü iletişim aracı olarak kullanılmakta iken, akıllı telefonunun bulunması ve geliştirilmesi ile farklı anlamlar kazanmıştır. Günümüzde akıllı telefon birçok bireyin ayrılmaz bir parçası, neredeyse uzvu haline gelmiştir. Özellikle akıllı telefonların geliştirilmesiyle akıllı telefon kullanıcılarına, mutluluk ve hüznü paylaşma, bilgiye ulaşım, eğlence gibi günlük hayattaki birçok alanda kolaylıklar sunmuştur. Ancak bu durum, alışkanlıklar ve sosyal davranışlarda köklü değişiklikleri de beraberinde getirmiştir (Intel, 2013).

Akıllı telefonun temel ortaya çıkış felsefesi her an her yerde ulaşılabilir olma durumudur. Bu ulaşılabilirlik; anında iletişimin hayati önemini olduğu deprem, kaza, kalp krizi gibi acil durumlarda tartışmasız oldukça yararlıdır (Katz, 1997). Bir taraftan da ailelerin çocukları için istediği güvenlik ve denetim ihtiyacına (Wilska, 2003) da cevap

vermektedir. Akıllı telefonlarının bir diğer avantajı sağladığı güvende olma hissidir. Genç kadın kullanıcılar akıllı telefon kullanımının özellikle geceleri yalnızken kendilerini güvende hissetmelerini sağladığını bildirmişlerdir (Carroll ve ark., 2002). Diğer yandan, bu "güvende olma ve güvende olduğunu bilme hissi" akıllı telefona sahibi olma yaşını düşüren önemli bir etken gibi görünmektedir.

Dijital çağın yerlileri olarak dünyaya gelen yeni nesil çocukların teknolojiye yatkınlık ve merakları görünen bir gerçektir. Akıllı telefonlar çocukların hayatlarını kolaylaştıran sayısız imkanlar sunarken bir taraftan da yetişkinlere göre daha çok olumsuz etkilere maruz bırakmaktadır. Bunda çocukluk döneminin gelişimsel özellikleri önemli rol oynar. Çocuklar psikososyal gelişimlerini henüz tamamlamamışlardır, kendilik arayışı içindedirler, öz denetimleri yetersizdir, gerçeklik ve ihtiyaçlardan

çok haz önceliklidir, meraklı ve yeni denemelere açıktır, doğru karar verme becerileri yeterince gelişmemiştir, beğenme ve beğenilme arzuları yoğundur.

Yeni jenerasyon akıllı telefonlar bütün multimedya uygulamaları, MP3 player fonksiyonları, kamera, video kaydetme, internete bağlanma, oyun oynama gibi birçok fonksiyonu bir arada içeren ve kolay taşınabilen cihazlar olarak karşımızdadır. Rekabetin de etkisiyle her yaş grubu, mizaca hitap eden bir uygulama ve özellik akıllı telefonlarında bulunur hale gelmiştir. Özellikle ortak kullanılmayan kişiye özel cihazlar olmaları internet, medya, paylaşımlar ve oyun seçimi üzerine yetişkin denetimini neredeyse imkansız kılmıştır (Ling, 2000).

Günümüzde çocukların akıllı telefon/tablet gibi cihaz kullanımları değerlendirildiğinde, ebeveynlerin bu cihazları çocuklarına meşgul etme, sakinleştirme, kontrol altında tutma, eğitimlerini destekleme gibi nedenlerle sundukları görülmektedir. Ebeveynler bu cihazları kullanırken çocuklarına karşı kontrollü bir şekilde hareket edebilirken bazı durumlarda bu kontrolü sürdürmekte zorlanabilmekte ve çocukları ile çatışabilmektedir. Çoğunlukla daha küçük yaş gruplarının tercih etmesiyle birlikte artık her yaş grubu ve kişisel özelliğe hitap eden farklı dijital oyunları bulmak mümkündür. Video oyunlarının kontrollü ve özenli seçilerek oynandığında, aynı diğer çocuk oyunları gibi duyguları kontrol etmek, gerginliği azaltmak, çok yönlü düşünme ve karar verme yetilerini geliştirmek gibi etkileri vardır; ancak oyun içeriğine dikkat edilmemesi, geçirilen sürenin kontrol edilememesi kişiyi bu oyunlara bağımlı hale getirebilmektedir.

Aynı zamanda ebeveynler de telefon ve bilgisayar bir bakıcı, bir kurtarıcı gibi kullanma eğiliminde olabilmektedir. Yeterli ve güvenli oyun alanlarının olmayışı, çalışma saatlerinin yoğunluğu, tek başına evde kalan çocuk sayısındaki artış bunun bir nedeni olabilir. Böylece sürekli bir fiziksel kontrol olmaksızın çocuklarına ve kendilerine daha fazla özgürlük tanıyabilmek onları rahatlatmaktadır (Wilska, 2003). Bu açıdan olumlu yanları olmakla birlikte, bu tutum telefonun çocukların sürekli yanında olmasını ve yoğun kullanımını tetikleyebilmektedir. Tüm bu nedenlerle çocuklar problemlili kullanıma daha yatkındırlar.

Cep telefonları, televizyonlar, bilgisayarlar ve internet teknolojileri günümüzde hayatımızın ayrılmaz bir parçası haline gelmekte ve teknolojik gelişme hızlanmaktadır. Bu teknolojik araçların artan kullanımı ve hayatımıza getirdikleri kolaylıklar birçok sorunu da beraberinde getirmiştir. Bu teknolojik araçların aşırı kullanımı çocukları okuldan

ve sosyal hayattan uzaklaştırabilmektedir. Sosyal iletişim için internet ortamını tercih eden çocuklar, gerçek sosyal çevre ile ilişkilerinde sorunlar yaşamaktadır. Bu durum çocuklarda sosyal becerilerin azalmasına, yalnızlığa ve daha birçok soruna yol açabilmektedir (Usta, 2016). Aileler, çocukları özellikle eğitici olduğu düşünülen uygulamalarla meşgul olduğunda çocukların mobil cihazların zararlı etkilerinden korunduğunu düşünmektedir (Radesky ve ark., 2015). Ancak eğitici olan uygulamaların kullanımı sırasında bile çocukların dikkatinin başka program ve içeriklerine kayması çok olasıdır.

Gündelik hayatta bu kadar yer tutan bir olguyla ilgili olarak aileler çocuklarını bu cihazları kullanırken ne gibi kurallara tabi tutacaklarını bilmemektedirler. Ailelerin mobil medya cihazlarının çocuklar tarafından nasıl kullanılacağına dair bilgiler içeren rehberlere ihtiyacı bugün dünden daha fazladır. Yarın da bugünden daha fazla olacaktır.

Teknolojinin günlük hayatımızda yoğun kullanımı aileleri, ilişkileri ve çocukları büyük ölçüde etkilemektedir. Teknik araçların, kullanım biçimlerine ve özelliklerine bağlı olarak artıları ve eksileri vardır. Teknoloji çocukların sosyalleşmesini sağlarken sosyal hayattan da koparıyor. Çocukların günlük yaşamlarında teknolojik araçları aşırı kullanmaları, çocuklarda çeşitli bağımlılıklara ve sağlık sorunlarına yol açabilmektedir. Bu çalışmada, teknolojik araçların ebeveynler ve çocuklar tarafından doğru kullanımına yönelik geliştirilen stratejilerin incelenmesi ve ebeveynlerin çocuklarına yönelik tutum ve davranışlarına yönelik farkındalıklarının artırılması önemli olmuştur (Arnas, 2005).

Bu anlamda yapılan çalışmanın; anne baba tutumlarının erkenden belirlenmesi, gerekli önlemlerin zamanında alınması ve sağlıklı bireyler yetiştirilmesi açısından ebeveynlere, insan davranışlarını araştıran uzmanlar ile eğitimi veren eğitimcilere uyarıcı ve yönlendirici bilgiler sunması ve bu alanda alan yazına sağladığı katkılar açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

2.MATERYAL VE METOD

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma "tarama modeli" olarak tasarlanmıştır. Tarama deseni bir nicel araştırma deseni olup, bir örneklem grubuna uygulanan anket ya da görüşmeler sonucunda, bir evrenin belirli bir konuya ait tutum, görüş veya eğilimlerini belirlemek için kullanılır (Creswell, 2019).

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni Bursa Orhangazi ilçesinde okulöncesi eğitim kurumlarında eğitim gören çocukların ebeveynleri oluşturmaktadır. Bursa Orhangazi ilçesinde 15 okulöncesi eğitim kurumu ve 2175 öğrenci bulunmaktadır. Araştırmada örneklem olarak 221 ebeveyne ulaşılmıştır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada kişisel bilgi formu ile birlikte tablet kullanım alışkanlıklarında anne baba tutum ölçeği kullanılmıştır. Tablet kullanım alışkanlıklarında anne baba tutum ölçeği Urfa (2020) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek 24 madde ve 4 alt boyuttan (Oyalama, Fayda, Kontrol, Bilgi) oluşmaktadır. Urfa ölçeğinin güvenilirliğini 0,890 olarak yüksek bulmuştur. Bu araştırmada Tablet Kullanım Alışkanlıklarında Anne Baba Tutum ölçeğinin güvenilirliği Cronbach's Alpha=0,914 olarak yüksek bulunmuştur.

2.4. Verilerin İstatistiksel Analizi

Araştırmada elde edilen veriler bilgisayar ortamında SPSS 22.0 istatistik programı aracılığıyla değerlendirilmiştir. Araştırmaya katılan ebeveynlerin tanımlayıcı özelliklerinin belirlenmesinde frekans ve yüzde analizlerinden, ölçeğin incelenmesinde ortalama ve standart sapma istatistiklerinden faydalanılmıştır. Araştırma değişkenlerinin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek üzere Kurtosis (Basıklık) ve Skewness (Çarpıklık) değerleri incelenmiştir. İlgili literatürde, değişkenlerin basıklık çarpıklık değerlerine ilişkin sonuçların +1.5 ile -1.5 (Tabachnick ve Fidell, 2013), +2.0 ile -2.0 (George, ve Mallery, 2010) arasında olması normal dağılım olarak kabul edilmektedir. Araştırma değişkenlerinin normal dağılım gösterdiği saptanmıştır. Verilerin analizinde parametrik yöntemler kullanılmıştır. Ebeveynlerin ölçek düzeylerini belirleyen boyutlar arasındaki ilişkiler korelasyon ve regresyon analizleri aracılığıyla incelenmiştir. Ebeveynlerin tanımlayıcı özelliklerine göre ölçek düzeylerindeki farklılaşmaların incelenmesinde t-testi, tek yönlü varyans analizi (Anova) ve post hoc (Tukey, LSD) analizlerinden faydalanılmıştır.

3. BULGULAR VE YORUMLAR

Ebeveynler cinsiyete göre 197'si (%89,1) kadın, 24'ü (%10,9) erkek olarak dağılmaktadır. Ebeveynler yaşa göre 122'si (%55,2) 25-34, 99'u (%44,8) 35 ve üzeri

olarak dağılmaktadır. Ebeveynler öğrenim durumuna göre 33'ü (%14,9) ortaokul ve altı, 76'sı (%34,4) lise, 112'si (%50,7) lisans olarak dağılmaktadır. Ebeveynler ebeveyn birliktelik durumuna göre 215'i (%97,3) evli, 6'sı (%2,7) boşanmış olarak dağılmaktadır. Ebeveynler çocuğun yaşına göre 18'i (%8,1) 36-48 aylık, 84'ü (%38,0) 49-66 aylık, 119'u (%53,8) 67-72 aylık olarak dağılmaktadır. Ebeveynler çocuğun kendine ait tablet sahipliğine göre 101'i (%45,7) evet, 120'si (%54,3) hayır olarak dağılmaktadır. Ebeveynler anne baba çalışma durumuna göre 69'u (%31,2) anne baba çalışıyor, 152'si (%68,8) sadece baba çalışıyor olarak dağılmaktadır.

Tablo 2. Tablet Kullanım Alışkanlıklarında Anne Baba Tutum Puan Ortalamaları

	N	Ort	Ss
Oyalama	221	2,062	0,826
Fayda	221	2,102	0,963
Kontrol	221	3,343	1,282
Bilgi	221	1,911	0,905

Ebeveynlerin "oyalama" ortalaması zayıf 2,062±0,826 (Min=1; Maks=5), "fayda" ortalaması zayıf 2,102±0,963 (Min=1; Maks=5), "kontrol" ortalaması orta 3,343±1,282 (Min=1; Maks=5), "bilgi" ortalaması zayıf 1,911±0,905 (Min=1; Maks=5) olarak saptanmıştır.

Tablo 3. Tablet Kullanım Alışkanlıklarında Anne Baba Tutum Puanları Arasında Korelasyon Analizi

		Oyalama	Fayda	Kontrol	Bilgi
Oyalama	r	1,000			
	p	0,000			
Fayda	r	0,484**	1,000		
	p	0,000	0,000		
Kontrol	r	0,154*	0,319**	1,000	
	p	0,022	0,000	0,000	
Bilgi	r	0,413**	0,507**	0,114	1,000
	p	0,000	0,000	0,091	0,000

*<0,05; **<0,01; Korelasyon Analizi

Oyalama, fayda, kontrol, bilgi, puanları arasında korelasyon analizleri incelendiğinde; fayda ile oyalama arasında r=0.484 pozitif zayıf (p=0,000<0.05), kontrol ile oyalama arasında r=0.154 pozitif çok zayıf (p=0,022<0.05), kontrol ile fayda arasında r=0.319 pozitif zayıf (p=0,000<0.05), bilgi ile oyalama arasında r=0.413 pozitif zayıf (p=0,000<0.05), bilgi ile fayda arasında r=0.507 pozitif orta (p=0,000<0.05) düzeyde korelasyon bulunmuştur. Diğer değişkenler arasındaki korelasyon ilişkileri istatistiksel olarak anlamlı değildir (p>0.05).

Tablo 2. Tablet Kullanım Alışkanlıklarında Anne Baba Tutum Puanlarının Tanımlayıcı Özelliklere Göre Farklılaşma Durumu

Demografik Özellikler	n	Oyalama	Fayda	Kontrol	Bilgi
Cinsiyet		Ort ± SS	Ort ± SS	Ort ± SS	Ort ± SS
Kadın	197	2,058±0,816	2,053±0,905	3,345±1,261	1,929±0,914
Erkek	24	2,097±0,928	2,508±1,307	3,327±1,475	1,764±0,831
t=		-0,219	-2,206	0,061	0,843
p=		0,827	0,109	0,951	0,400
Yaş		Ort ± SS	Ort ± SS	Ort ± SS	Ort ± SS
25-34	122	2,110±0,852	1,959±0,923	3,329±1,218	1,885±0,872
35 Ve Üzeri	99	2,003±0,794	2,279±0,987	3,359±1,363	1,943±0,949
t=		0,955	-2,482	-0,174	-0,469
p=		0,340	0,014	0,862	0,640
Öğrenim Durumu		Ort ± SS	Ort ± SS	Ort ± SS	Ort ± SS
Ortaokul Ve Altı	33	2,000±1,086	2,006±1,074	2,745±1,359	1,919±0,983
Lise	76	1,993±0,683	2,050±0,900	3,502±1,143	1,873±0,876
Lisans	112	2,128±0,831	2,166±0,975	3,411±1,309	1,935±0,909
F=		0,715	0,520	4,471	0,106
p=		0,490	0,595	0,013	0,900
PostHoc=				2>1, 3>1 (p<0.05)	
Ebeveyn Birliktelik Durumu		Ort ± SS	Ort ± SS	Ort ± SS	Ort ± SS
Evli	215	2,067±0,832	2,095±0,950	3,344±1,275	1,896±0,888
Boşanmış	6	1,907±0,649	2,367±1,461	3,310±1,660	2,444±1,393
t=		0,465	-0,681	0,064	-1,467
p=		0,643	0,497	0,949	0,381
Çocuğun Yaşı		Ort ± SS	Ort ± SS	Ort ± SS	Ort ± SS
36-48 Aylık	18	2,142±0,893	1,778±0,726	3,143±1,550	1,593±0,780
49-66 Aylık	84	2,163±0,821	2,176±1,064	3,563±1,161	1,897±0,912
67-72 Aylık	119	1,980±0,818	2,099±0,915	3,217±1,309	1,969±0,914
F=		1,305	1,272	2,046	1,374
p=		0,273	0,282	0,132	0,255
Çocuğun Kendine Ait Tablet Sahipliği		Ort ± SS	Ort ± SS	Ort ± SS	Ort ± SS
Evet	101	2,125±0,818	2,220±0,961	3,279±1,352	1,970±0,921
Hayır	120	2,009±0,833	2,003±0,958	3,396±1,224	1,861±0,893
t=		1,041	1,671	-0,679	0,893
p=		0,299	0,096	0,498	0,373
Anne Baba Çalışma Durumu		Ort ± SS	Ort ± SS	Ort ± SS	Ort ± SS
Anne Baba Çalışıyor	69	2,211±0,752	2,075±0,872	3,338±1,283	1,850±0,833
Sadece Baba Çalışıyor	152	1,995±0,852	2,115±1,005	3,345±1,286	1,939±0,938
t=		1,810	-0,279	-0,040	-0,671
p=		0,072	0,780	0,968	0,503

Ebeveynlerin oyalama, fayda, kontrol, bilgi puanları cinsiyet, ebeveyn birliktelik durumu, çocuğun yaşı, çocuğun kendine ait tablet sahipliği ve anne baba çalışma durumuna göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0.05$).

Ebeveynlerin oyalama, kontrol, bilgi puanları yaşa göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0.05$).

Yaşı 25-34 olanların fayda puanları ($x=1,959$), yaşı 35 ve üzeri olanların fayda puanlarından ($x=2,279$) düşük bulunmuştur ($t=-2,482$; $p=0.014<0.05$; $d=0,336$; $\eta^2=0,027$).

Ebeveynlerin oyalama, fayda, bilgi puanları öğrenim durumuna göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0.05$). Ebeveynlerin kontrol puanları öğrenim

durumuna göre anlamlı farklılık göstermektedir ($F=4,471$; $p=0.013<0.05$; $\eta^2=0,039$). Farkın nedeni öğrenim durumu lise olanların kontrol puanlarının öğrenim durumu ortaokul ve altı olanların kontrol puanlarından yüksek olmasıdır ($p<0.05$). Öğrenim durumu lisans olanların kontrol puanlarının öğrenim durumu ortaokul ve altı olanların kontrol puanlarından yüksek olmasıdır ($p<0.05$).

4. SONUÇ

Okul öncesi çocuklarında tablet kullanımına yönelik anne baba tutumlarını incelemek amacıyla gerçekleştirilen araştırmaya 221 ebeveyn gönüllü olarak katılmışlardır.

Okul öncesi çocuklarında tablet kullanımına yönelik anne baba tutumları; oyalama, fayda, kontrol, bilgi olarak incelenmiştir. 5 üzerinden yapılan değerlendirmeye göre "oyalama" 2,062, "fayda" 2,102, "kontrol" 3,343 ve "bilgi" 1,911 sayısal değer almıştır. Diğer bir ifade ile anne babaların düşük düzeyde tutuma sahip oldukları belirlenmiştir.

Araştırmada tablet kullanımına yönelik anne baba tutumları çocuğun yaşına göre incelenmiştir. Bu doğrultuda ele alınan değişkenlerin çocuğun yaşına göre farklılaşmadığı belirlenmiştir. Diğer bir ifade ile farklı yaşlardaki çocukların anne baba tutumları benzer düzeydedir.

Anne babaların tablet kullanımına yönelik tutumlarından oyalama, fayda ve bilgi düzeylerinin eğitim düzeyine göre farklılık göstermediği belirlenmiştir. Lise ve lisans mezunu anne babaların ortaokul ve altı olanlara göre kontrol amaçlı tutumlarının yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

Anne babaların tablet kullanımına yönelik tutumlarının çalışma durumlarına göre farklılık göstermediği belirlenmiştir. Bir diğer sonuç olarak anne babaların tablet kullanımına yönelik tutumların ebeveyn cinsiyetine, birliktelik durumuna, yaşa ve çocuğun kendine ait tablet sahipliğine göre farklılık göstermediği saptanmıştır.

Araştırmadan ulaşılan sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki öneriler getirilmiştir.

- Bu çalışma Bursa Orhangazi ilçesinde yaşayan ebeveynler ile yapılmıştır. Daha sonraki araştırmalarda örneklem genişletilerek farklı ilçeleri kapsayacak şekilde yapılabilir.
- Ebeveynlerin teknoloji kapsamında çocukların sağlıklı büyüme ve gelişmelerini sağlamak için teknolojik araçların kullanımı konusunda eğitilmesi gerekmektedir.

- Teknolojik araç kullanımının çocuklar üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmanın önemini vurgulayan eğitim programlarının artırılması, sorumluluk, farkındalık ve duyarlılıklarının artırılmasının sağlanması ile aile bilincinin artırılmasına yönelik araştırmalar yapılması önerilmektedir.
- Çocukların teknoloji araçlarını yoğun olarak kullandıkları dönemlere özellikle dikkat edilmelidir. Çocuğun belirli bir dönemde kendisine uygun teknoloji uygulamalarını takip etmesi ve gelişimi için gerekli diğer etkinliklere tam olarak katılması önemlidir. Bu nedenle çocukların teknoloji kullanımının içeriği kontrol edilebilir.
- Çocukların tatillerde teknolojiyi ne sıklıkla kullandıkları göz önüne alındığında, ebeveynler bu dönemde çocukları üzerinde daha fazla kontrol sahibi olabilirler.
- Aile bireyleri teknoloji araçlarını kullanırken ortak noktaları belirleyebilir ve bu ortak alanlarda kullanımları teşvik edilebilir.
- Ebeveynler, çocuklarının teknoloji araçlarına bağımlı hale gelmelerini önlemek için çocuklarını sosyal aktivitelere yönlendirebilirler.
- Ölçme probleminin genişletilmesi ve ölçme araçlarının daha fazla gruba uygulanmasıyla istatistiksel çalışmalar farklılaştırılabilir ve farklı sonuçlar elde edilebilir.

KAYNAKÇA

- Arnas, Y. A. (2005). 3-18 Yaş Grubu Çocuk ve Gençlerin İnteraktif İletişim Araçlarını Kullanma Alışkanlıklarının Değerlendirilmesi. *Türk Online Eğitim Teknolojileri Dergisi*, 3(7), 59-66.
- Carroll J, Howard S, Peck J, Murphy J (2002) A field Study of permobilitions and use of mobile telephones by 16 to 22 years olds. *Journal of Information Technology Theory and Practise*, 4(2), 49-61.
- Creswell, W. J. (2019). Eğitim Araştırmaları: Nicel ve Nitel araştırmanın planlanması, yürütülmesi ve değerlendirilmesi. (Çev. Ed: H. Ekşi) İstanbul: EDAM Yayıncılık
- George, D., & Mallery, M. (2010). *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference*, 17.0 update (10a ed.) Boston: Pearson
- İNTEL (2013) Mobil Etiket Araştırması, Basın Bülteni, www.intel.com.tr/basin.
- Katz JE (1997) The social side of information networking. *Society* (March/April), 9-12.
- Ling R (2000) "We will be reached": the use of mobile telephone among Norwegian youth. *Information Technology and People* 13, 102-120.

- Radesky J, Miller AL, Rosenblum KL, Appugliese D, Kaciroti N, Lumeng JC. (2015) Maternal mobile device use during a structured parent-child interaction task. *Acad Pediatr.*;15:238–244
- Tabachnick and Fidell, (2013) B.G. Tabachnick, L.S. Fidell *Using Multivariate Statistics* (sixth ed.) Pearson, Boston (2013)
- Urfa, D. T. (2020). Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Gelişim Düzeyleri Üzerinde Akıllı Telefon/Tablet Kullanım Alışkanlıklarının Ve Buna Yönelik Anne Baba Tutumlarının Rolü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Usta, A. (2016). Üstün Zekalı ve Yetenekli Öğrencilerde İnternet Bağımlılığının Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Wilska T (2003) Mobile phone as part of young people's consumption styles. *Journal of Consumer Policy* 26, 441-463.